

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

Viite: Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 9.5.2022;

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA LAIKSI HUUMAUSAINELAIN MUUTTAMISESTA

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt maa- ja metsätalousministeriön lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi huumausainelain muuttamisesta

Huumausainelain muutoksella selkiytettäisiin hampun viljelyn asemaa. Hampun viljely edellyttäisi etukäteen tehtävää ilmoitusta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta, ja viljeltävän hampulajikkeen olisi oltava tukikelpoinen asiaa koskevan Euroopan unionin lainsäädännön nojalla. Viljely olisi sallittua vain kuidun tai siemenen tuottamiseksi, minkä lisäksi viljelylle säädettäisiin esimerkiksi viljelmän pinta-alaa koskevia edellytyksiä. Hampun viljely käytettäväksi huumausaineena taikka huumausaineen valmistuksessa tai tuotannossa olisi jatkossakin kiellettyä.

Hampun kasvinjalostus säädettäisiin luvanvaraiseksi. Lupaa haettaisiin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta, ja luvan saamisen edellytyksenä olisi muun muassa se, että toiminnan tarkoituksena on uusien hampulajikkeiden kehittäminen ja niiden hakeminen kasvilajikeluetteloon. Lisäksi toiminnan olisi oltava asianmukaisesti järjestettyä ja toimijalla olisi oltava ammattitaitoinen henkilökunta ja toiminnassa tarvittavat tilat, alueet ja laitteet. Ruokaviraston olisi pyydettäessä annettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta lausunto lupahakemuksesta ja luvan myöntämisen edellytysten täyttymisestä.

Hampun viljelyä ja kasvinjalostusta koskevien säännösten rikkominen tulisi rangaistavaksi huumausainelakirikkomuksena, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan esitys kytkeytyy hallitusohjelman tavoitteisiin hyvinvoinnin edistämisestä ja eriarvoisuuden vähentämisestä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta. Maa- ja metsätalousministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hampun viljelyä koskevat ehdotukset

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa ensinnäkin, että huumausainelain 7 §:ään ehdotetut poikkeukset hampun viljelyyn ovat tarpeellisia. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että huumausainelain 7 §:ään ehdotetuissa sallituissa hampun viljelyn muodoissa edellytyksenä on, että viljeltävä öljy- tai kuituhampulajike on Euroopan unionin virallisessa kasvilajikeluettelossa ja että viljelijä käyttää sertifioitua siementä. Jotta uusi lajike voidaan hyväksyä kasvilajikeluetteloon Suomessa tai jossain muussa Euroopan

unionin jäsenvaltiossa, tulee ennen hyväksymistä suorittaa viralliset lajikekokeet ja ns. DUS-kokeet, mikä vaatimus sisältyy Euroopan unionin lainsäädäntöön. Lainsäädäntö on Suomessa toimeenpantu siemenlailla ja sen nojalla annetuilla maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla. Lisäksi Euroopan unionin maataloustukiehdossa edellytyksenä on, että kasvilajikeluetteloon hyväksyttävien lajikkeiden THC-pitoisuus on enintään 0,3 prosenttia vuodesta 2023 lukien.

Pääministeri Marinin hallitusohjelman yhtenä tavoitteena on maatalouden kannattavuuden parantaminen ja siihen liittyen myös sääntelyn ja valvonnan sujuvoittaminen. Tämä huomioiden hallituksen esitys hampun viljelyyn liittyvästä uusista ilmoitusmenetelystä lisäisi kuitenkin jonkin verran viljelijöille aiheutuvaa hallinnollista työtä. Voimassa olevan Euroopan unionin suoria tukia koskevan lainsäädännön (asetustaso) perusteella viljelijä tukea hakiessaan ilmoittaa hampun viljelystä ja sitoutuu tiettyihin viljelyn ehtoihin. Hallituksen esityksessä ehdotettu ilmoitus Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle olisi uusi, nykykäytännölle rinnakkainen ilmoitusmenettely.

Huumausainelakiin ehdotetun 7 a §:n mukaan hampun viljelyä koskeva ilmoitus olisi tehtävä kunkin kasvukauden osalta viimeistään saman vuoden huhtikuun ensimmäisenä päivänä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle. Ilmoituksen tulisi sisältää hampuviljelmän yksilöity sijaintitieto, viljelmän pinta-ala sekä käytettävien hampun kylvösiementen määrä lajikkeittain kiloina. Näiden tietojen ilmoittaminen huhtikuun ensimmäisenä päivänä saattaa olla viljelijälle ongelmallista, koska hampulohkojen sijainti ja pinta-ala saattavat vielä muuttua. Esimerkiksi sääolot, lohkojen märkyys tai markkinatilanne saattavat johtaa siihen, että viljelijä muuttaa aiemmin tehtyä viljelysuunnitelmaa. Tämän vuoksi on tärkeää, että 33 b §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen muutosilmoitus antaa viljelijöille riittävät mahdollisuudet mukauttaa ilmoitustaan muutuneen tilanteen mukaiseksi.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan viljelijän tulisi myös ilmoittaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä edellisen vuoden aikana viljellystä, varastoidusta ja käytetystä ja hävitetystä hampusta sekä viljelyn käyttötarkoituksista. Tämä vaatimus olisi hampunviljelijälle myös uusi ja aiheuttaa lisää hallinnollista työtä. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että hallituksen esitykseen sisältyvien viljelijän ilmoitusmenettelyihin liittyvien ilmoitusten tekeminen tulisi onnistua mahdollisimman helposti ja sähköisiä asiointijärjestelmiä käyttäen.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvänä ja tarpeellisena, että esitysluonnoksessa mainitaan toimeenpano ja seuranta (luku 10) ja että Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on laadittava ennen huumausainelain muutoksen voimaantuloa hampun viljelijöille selkeä ohjeistus siitä, miten viljelijän on toimittava, jotta hampun viljely on huumausainelain mukaista.

Kasvinjalostusta koskevat ehdotukset

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että uusien hampulajikkeiden kasvinjalostus sallitaan luvanvaraisena. Maa- ja metsätalousministeriö pitää tarpeellisena, että uusien hampulajikkeiden kehittämiseen ja kasvinjalostukseen liittyvä elinkeinotoiminta on jatkossakin mahdollista, vaikka hampun kasvinjalostusta on tehty Suomessa vähän. On tärkeää, että Suomessa olisi viljelijöille tarjolla Suomen kasvuolosuhteisiin hyvin soveltuvia, satoisia öljy- ja kuituhampulajikkeita.

Hallituksen esitysluonnoksessa kasvinjalostukseen liittyvän luvan myöntämiselle asetettavat ehdot asettavat luvanvaraiselle toiminnalle tiettyjä reunaehtoja muun muassa toimijoiden ammattitaidon ja toiminnan järjestämisen osalta. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että lupamenettely ja luvan myöntämiselle asetetut ehdot eivät aiheuta kasvinjalostusta harjoittaville elinkeinonharjoittajille merkittäviä esteitä tai merkittäviä lisäkustannuksia. Reunaehdot voivat toisaalta jatkossa myös selkeyttää oikeuskäytäntöä.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi tarvittaessa pyytää kasvinjalostukseen liittyvään lupahakemukseen ja luvan myöntämisen edellytyksiin liittyen Ruokavirastolta lausuntoa, koska Ruokavirastolla on kasvinjalostusta koskevaa asiantuntemusta. Maa- ja metsätalousministeriö pitää ehdotettua menettelyä kannatettavana.

Osastopäällikkö

Minna-Mari Kaila

Lainsäädäntöneuvos

Katri Aho

VN/33337/2021-MMM-38

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: